

hvorpaa jeg venter Svar af den høitagtede Indenrigsminister, og som er antydet idag af et aaret Medlem af Udvalget, og sidst blev fremhævet her af den ærede 1ste Landsthingsmand for 5te Kreds (Stampe), at Flere kunde flaae sig sammen og opføre en saadan Mølle. Skulde denne Fortolkning kunne udledes af § 2 — og jeg seer ikke Andet, end at den maa kunne udledes deraf —, saa veed jeg rigtig nok ikke Grændsen for, hvilke af Møllernes Rettigheder der blive tilbage. Med Hensyn til § 3 ønskede jeg gjerne at gjøre en lille Forespørgsel til den høitagtede Indenrigsminister. Der staaer nemlig i § 3: „Ligeledes skal det være Enhver tilladt at opføre nye Møller til Formaling af Meel eller andre Gjenstande til Udførsel“. Det er altsaa her udtalt, at Alle og Enhver skal have Lov at opføre Udførselsmøller; men, naar nu Lovudkastets § 12 tillige siger ganske i sin Almindelighed: „Møllere have samme Ret som andre Fabrikanter til at have Udsalg af deres Produktier“, saa kan jeg dog ikke see Andet, end at disse Udførselsmøller derved ogsaa have Handelsberettigelse (Meil). Ja, saaledes stiller det sig for mig, og jeg ønsker derfor at faae en Erklæring, om jeg opfatter det rigtigst eller ei. Dersom der ikke bliver gjort en Undtagelse for disse Udførselsmøller, indseer jeg ikke Andet, end at § 12 giver denne Ret til at have Udsalg; thi Møllere bliver det jo dog.

Indenrigsministeren: Med Hensyn til de til mig rettede Spørgsmaal, som jeg først skal berøre, skal jeg ikke undlade at yttre, at, naar der staaer: „Enhver skal være berettiget til at opføre nye Møller til at Slags Formaling til Brug i egen Huusholdning“, saa kan jeg ikke skjønne Andet, end at det er bundet til Begrebet om een Huusholdning, og at altsaa Møller, opførte af et Interessentskab for at male til hele Byer, maatte antages ikke at have Hjemmel i § 2. Paa den anden Side forekommer det mig, at Ordet „Huusholdning“ vel kan tages i en snevrere Betydning i indskrænket Forstand for Familjens Medlemmer og tjenende Personale, kort sagt for de Personer, der høre til Familien, men det kan tillige omfatte den ydre Huusholdning, og jeg skjønner derfor ikke rettere, end at Paragraphen maa

hjemle den enkelte Mand at male, hvad der forbruges til den ydre Huusholdning, og saa til hans Creaturer. Det gaaer iøvrigt her, som med alle saadanne Spørgsmaal, at man maa udtrykke sig med saa megen Omhyggelighed, man vil, saa kan der dog stedse opkastet Spørgsmaal om Anvendelsen af den givne Regel paa de factiske Forhold. Dersom imidlertid Noget skulde have Tvivl derom, saa er det jo vistnok hensigtsmæssigt, om navnlig Udvalget vilde tage det under Overveelse og tydeliggjøre det ved en Redactionsforandring til den 3die Behandling. Hvad Forholdet imellem § 3 og § 12 angaaer, da forekommer det mig ganske klart, at, naar der udtrykkelig er sagt, at Enhver kan opføre Møller til Formaling af Meel eller andre Gjenstande til Udførsel, saa kan denne Indskrænkning ikke være tagen tilbage ved § 12; med andre Ord: § 12 forudsætter den Indskrænkning, som ligger i selve de paagældende Møllers Begreb, og, naar det nu er en Udførselsmølle, ligger det i dens Begreb, at den kun kan have Udsalg til Udførsel. Jeg troer ikke, det behøver nærmere at udtales. Det vilde være høist trættende, naar man skulde henviser til de foregaaende Paragrapher og gjen tage de Bestemmelser, som følge af selve Begrebet og selve Forholdets Natur. Skulde det desuagtet anses fornødent, at en nærmere Bestemmelse optages, vil det jo være det rigtigste, at man forener sig om, eller at Udvalget stiller et saadant Forslag til 3die Behandling.

Hvad Realiteten af det stillede Endringsforslag angaaer, saa skal jeg ikke nægte, at det er en meget stærk Begrænsning af Lovforslaget, der ligger deri, at en Næringsdrivende, især af dem, der ville etablere sig paa Landet, ikke skal være berettiget til at formale, hvad han i sin Bedrift bruger. Jeg vil indrømme, at med Hensyn til Bagerierne, som staae i saa nær Forbindelse med Møllebruget, og som Udvalget ogsaa her nærmest har havt for Øie, kunde det blive til Skade for Møllerne, at store Bagerier selv anlagde sig Møller. Men der er en anden Næringsdrift, hvor det vil kunne meget savnes, at Bedkommende ikke skal kunne oprette Møller til Brug for deres Bedrift, nemlig Brænderier paa Landet. Imidlertid, hvis det høitærede Thing skulde ogsaa